

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 800
Letna naročnina . . . . . L 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L 2.500
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XIII. - Štev. 31 (651)

Gorica - četrtek 3. avgusta 1961 - Trst

Posamezna številka L 30

Naše ljudstvo hoče edinost!

Od časa do časa, kakor to narekuje politični položaj, se oglasi Primorski dnevnik, oziroma titovska Neodvisna socialistična zveza z geslom: »Naše ljudstvo hoče edinost!« Pri tem želi, da bi morali vsi Slovenci na Tržaškem delati točno tako, kot narekujejo koristi titovske politične skupine. Marsikateri naivni človek se ujame na to geslo in z njimi pritrjuje, da to res naše ljudstvo hoče. Potem isti ljudje še govore, kako je bilo nekoč lepo, ko so bili primorski Slovenci enotni in edini. Za naše trezne rojake je popolnoma jasno, kako si titovci to edinost zamišljajo. Ker pa marsikdo nasede lepim besedam, moramo jasno osvetliti lepe besede in povedati, kaj se za njimi skriva.

EDINOST

Tudi katoličani bi želeli, da bi bili vsi Slovenci edini. Tisti časi, ko so bili naši rojaki na Primorskem res skoraj enega srca in enega duha, so bili lepi. Tedaj smo tudi ohranjali svojo narodno izročilo, ljubili smo vsi svoj materni jezik, spoštovali smo prepričanje drug drugega, vsi so spoštovali tudi prepričanje katoličanov, čeprav morda niso bili sami verni. Duhovnikov niso napadali, cerkvenih zborov niso razkrjali, bili so strpni do drugih organizacij.

Ko je prišel v naše kraje komunizem, je na tej strani meje in na oni unil takoj vsa društva, ki niso bila komunistična. Tudi ljudi s kakim drugačnim osebnim prepričanjem kot je komunistično, ni trpel. Nešteto ljudi so zaprli, ki so bili samo sumljivi. V Trstu in v Gorici bi lahko s prstom pokazali na žrtve komunizma, ki so jih kasneje sami izpustili, ali se jim je kako drugače posrečilo priti na svobodo.

Ze takoj v začetku je torej komunizem pokazal, kako si zamišlja edinost: vse mora misliti kot hoče komunizem. Vse organizacije in kakršna koli društva morajo delovati po navodilih in načrtih komunizma.

UPOR PROTI KOMUNISTIČNI EDINOSTI

Slovenci pa si vendar niso dali zadržati vrvi okoli vratu v Italiji in Avstriji, kjer je bila demokracija in se je bilo možno upreti komunističnemu nasilju. Osnovani so si demokratične politične stranke, demokratične prosvetne in kulturne organizacije in verska združenja. Vse to v veliki skromnosti, brez kakršnih koli denarnih sredstev, kajti jugoslovanski komunistični režim plačuje med nami in vzdržuje le svoje politične organizatorje. Te podpore tudi nihče ni prosil za ceno, da bi morali zaradi tega ustvariti tako edinost, kot si jo zamišlja komunizem. In ta komunistični aparat vseh 16 povojnih let bruba samo laži in podla obrekovanja na demokratične Slovence. Kakršni koli uspeh in kakršno koli narodno delo ali kulturno delo nekomunistov pa komunizem tajni.

Z MOLKOM IN OBREKOVANJEM NAS NI BILO MOGOČE UBITI

Taktika obrekovanja ali pa zanikavanja nas ni moglo ubiti. Ko je šlo za celotno narodno manjšino, ko je bilo treba poslati spomenice ali sestavitelj odposlanstva za rimsko vlado, tedaj so začutili titovci, da bi bilo pravzaprav dobro, da bi šli z njimi tudi mi. Kako to? Ker je kljub njihovem molku za nas vedel tako Rim kot Beograd in še marsikdo drug. V šestnajstih letih nas niso mogli ubiti s tem, da so nas tajili. In zdaj so vrgli krilatko: Naše ljudstvo hoče edinost! Brez sramu in brez rdečice na obrazu komunizem kriči danes te besede. Pošte nega človeka bi bilo sram, on pa, ne da bi kar koli rekel o preteklosti, brez kakršnega koli opravičila, brez kakršne koli napovedi kake drugačne poti — danes smo dobrodošli, čeprav so nas včeraj preklinjali in pljuvali v nas, ali pa tajili, da eksistiramo.

MOLK

Katoličani razvijajo na Tržaškem od tedaj, ko so se izvili iz komunističnega pritiska, zdaj bogateljšo, zdaj manj bogato prosvetno delavnost. Junjska številka »Mladike« našteva dvanajst taborov na Repentabru, prireditve v Avditoriju, slovenske večere in predstave po deželi in opozarja na to, da komunistični tisk v vseh teh letih ni niti z eno besedo omenil teh velikih prosvetnih prireditev, čeprav se je včasih zbralo več tisoč ljudi na Repentabru. Vse prosvetno delo kratko in malo ne spada v slovensko skupnost, kot jo oznanja Primorski.

Isti Primorski in ista politična stranka ni še nikdar omenila niti v informaciji, niti zaradi statistike edine slovenske literarno družinske revije na Primorskem »Mladika«, niti edine pesniške zbirke, ki je izšla v Trstu po vojni, »Moja pomlad« Brune Pertotove. Prav tako ne literarnih večerov v Trstu, čeprav bi jih moral biti vsak Slovenec vesel. Samo zato ne, ker je to delo katoličanov.

Isti ljudje niso nikdar in nikjer omenili slovenskih prosvetnih domov, ki so jih postavili katoličani na Tržaškem: ne v Bazovici, ne v Dolini, ne na Opčinah, niti novega Marijinega doma v Rojanu, ki je res lep in velik in ponos Slovencev, ki so ga z žrtvami postavili.

Prav tako se še nikdar ni zgodilo, da bi isti ljudje in isto časopisje omenilo velike Marijine procesije na Opčinah, ko je vendar gotovo, da so to največje na-

rodne pobožnosti naše manjšine, na katerih se zbere blizu deset tisoč ljudi.

In še in še je nešteto stvari, nešteto prireditev, nešteto pridobitev, nešteto resničnega in pristnega narodnega dela katoličanov na Tržaškem in Gorškem, a o vsem tem titovski in kominformistični tisk ne napiše niti besede.

NE MOREMO VERJETI

Spričo tega ne moremo verjeti v iskrenost besed, da komunistom ni več glavno komunizem in da so postali strpni. Odkriti povemo, da tako edinost, kot si jo zamišljajo oni, mi nočemo. Tudi letošnjega tabora na Repentabru niti z besedico ne omenjajo in vendar je bilo toliko našega ljudstva na njem. Prav s tem pa so vsi ti ljudje, ki so tabor pripravljali ali se ga udeležili, vsi so spoznali, da ni med nami bolj ozkosrčne politične skupine kot je komunistična. Da ni med nami bolj nedemokratične stranke kot so komunisti, ki ne priznajo nikogar poleg sebe, ali pa ga priznajo le v toliko, kolikor jim služi.

Da ni bolj nazadnjaške in totalitarne miselnosti kot jo imajo komunisti, ker ne morejo prenesti niti modernega katoliškega gibanja.

Da ni politične skupine med nami, ki bi bila bolj narodno brezbrizna kot so komunisti, ki se ne vesele resnično lepih izključno narodnih prosvetnih prireditev na Tržaškem in Gorškem kakršne ne spravijo skupaj oni sami z vsemi milijoni, ki jim daje komunistični režim v podporo njihovega dela. Zato pa:

Naše ljudstvo res hoče edinost, toda ne take kot si jo zamišlja komunizem!
P.M.

Umrl je kardinal Tardini

»Angel smrti je danes zarana vstopil v apostolsko palačo in odpeljal s seboj dušo kardinala državnega tajnika Dominika Tardinija, ki je bil najbližji in najmočnejši pomočnik papeža pri vodstvu sv. Cerkve.« Tako je naznanil sv. oče v nedeljo raz okna svojega študija množici vernikov, zbrani na trgu sv. Petra. Množica, ki je zvedela za papežev prihod v Vatikan, je z veliko žalostjo sprejela to novico. Papež je bil globoko ganjen in potr, a je nadaljeval s svojim govorom, prav kakor se je zaobljubil ob mrtvaškem odru kardinala Tardinija: »Vse, kar je v zvezi s smrtjo kardinala, je potrebno, da povemo vernikom v njihovo dobro.«

Kardinal Tardini se je zdravil v Chiancianu, ko ga je zadel prvi srčni napad. Takoj se je v Chianciano podal njegov osebni zdravnik prof. Sabatini. Stanje se mu je zboljšalo, a si je zaželel, da ga prepeljejo v Rim, kar se je zgodilo v soboto zjutraj, ko so zdravniki ugotovili, da prevoz ne bo poslabšal kardinalovega stanja. Kardinal je prispel v Vatikan s smehljajem na ustnicah in njegovo zdravstveno stanje ni vzbujalo zaskrbljenosti. V noči od sobote na nedeljo pa je kardinala zadel nov srčni napad. Takoj so o tem obvestili sv. očeta v Castel-

gandolfu. Sv. oče je vstal in šel v svojo kapelo, kjer je za bolnega kardinala daroval sv. mašo. Prav tako je msgr. Samorè daroval sv. mašo v sobi kardinala Tardinija. Kardinal je pri polni zavesti pobožno sledil sv. obredu.

Njegov smrtni boj je bil kratek. Potem ko je vse navzoče blagoslovil, se je poglobil v molitev. Ob 4.35, ko je sv. oče v Castelgandolfu domaševal, so mu sporočili žalostno vest o smrti kardinala državnega tajnika Tardinija. Brez odlašanja se je takoj podal v Rim, da je mrtvemu kardinalu podelil svoj blagoslov in pomolil ob mrtvaškem odru. Sv. oče je nato odšel v svoje sobe, kardinala Tardinija pa so položili na mrtvaški oder v kongregacijski dvorani v prvem nadstropju apostolske palače.

Na izrecno željo pokojnika bo njegovo truplo počivalo v cerkvi karmeličank v Vetrallu v bližini Viterba. Karmeličanska cerkev je bila v zadnji vojni porušena in prav kardinal Tardini je prevzel skrb za ponovno zgraditev cerkve. Kardinal Tardini ni zapustil nobenega testamenta, le nekaj popisanih lističev, na katere je zapisal svoje želje. Ze v življenju je vse razdal, zato je pred smrtjo zapisal, »da se je rodil ubog in da ni nikoli stremel po bogastvu.« Kar ni zapustil Vatikanu in cerkvi, je odredil, naj se podeli zavodu »Villa Nazareth«, katerega je on ustanovil in je bil zadnja leta njegova največja skrb.

***

Pokojni kardinal Tardini je bil Rimljan po rodu in se je rodil leta 1888. Kot mlad duhovnik je bil sprva profesor v rimskem semenišču in na zavodu Propaganda Fide. Po prvi vojni je stopil v službo pri državnem tajništvu in je tu napredoval od stopnje do stopnje, da je postal tajnik sv. kongregacije za izredne zadeve. Med tem časom ga je papež Pij XI. imenoval tudi za vrhovnega cerkvenega asistenta moške in fantovske katoliške akcije v Italiji. Na tem mestu je ostal do leta 1929. Tu je vzgojil vrsto odličnih katoliških laikov, ki danes vodijo Italijo kot ministri in voditelji ital. KD. V državnem tajništvu je čez nekaj let postal namestnik državnega tajnika. V tej službi je ostal tudi pod Pijem XII., ki ga je leta 1952 imenoval za državnega protajnika, dočim je ostalo mesto državnega tajnika po smrti kardinala Maglionija prazno. Leta 1952 je Pij XII. hotel podeliti monsignorju Tardiniju kardinalsko čast, toda ta je odklonil.

Ko je umrl Pij XII. in je bil izvoljen Janez XXIII., je monsignor Tardini ostal na svojem mestu v državnem tajništvu, samo da je od protajnika takoj bil imenovan za pravega državnega tajnika in tudi za kardinala. Ni se mogel več upirati izrecni želji novega papeža in je sprejel oboje, državno tajništvo in kardinalski klubok. Zadnje leto se je pa že čutil bolnega. Ze lani so govorili, da se misli umakniti v pokoj. Toda izrecna želja sv. očeta ga je še nadalje pridržala v službi. Vsi njegovi bližnji so pa opažali, da le težko zmaguje svoje delo.

Njegov pogreb se je izvršil v baziliki sv. Petra ob udeležbi velikega števila kardinalov, škofov, diplomatov, ljudstva in sv. očeta samega. Sedaj počiva v skromni cerkvi karmeličank v Vetrallu, ljudje pa ubijajo, kdo bo njegov naslednik.

Odmevi na Kennedyjev govor

Odločen govor, ki ga je imel pretekli teden ameriški predsednik Kennedy po televiziji o berlinskem vprašanju, je spričo negotovega mednarodnega položaja imel velik odmev po vsem svetu. V tem govoru ni Kennedy samo jasno opozoril Sovjete, da je Zahod pripravljen tudi z orožjem se boriti za svoje neodvzemljive pravice v bivši nemški prestolnici, ampak je napovedal tudi ojačanje ameriške obrambe in nakazal smer in taktiko bodoče ameriške zunanje politike v neizprosni tekmi s komunističnim taborom na vseh celinah in področjih. Ze dolgo časa se je namreč čutila v zahodnem taboru, ki ga vodijo ZDA, potreba po novih političnih prijemih in smernicah, ali kakor politični strokovnjaki pravijo: potreba po neki globalni politiki, to je taki politiki, ki bi se nanašala na ves svet in veljala za vse dežele in celine. Kajti dandanes je svet tako preprežen z neštevilnimi vidnimi in nevidnimi vezmi gospodarskega, političnega in drugega značaja, da dogodki v enem delu sveta nujno vplivajo na ostale dele, tako da smo praktično vsi v enem čolnu. Ker je pa treba v politiki računati na gotova dejstva, morajo tudi in predvsem visoki državniki to stanje upoštevati in temu primerno voditi politiko.

Zato je ameriški predsednik obravnaval berlinsko vprašanje v tem širšem svetovnem okviru tekme med svobodnim in komunističnim svetom v svetovnem merilu. Zaradi tega je, ko je napovedal ojačanje ameriških sil, dejal, da je to potrebno za kljubovanje grožnjam svetovnega obsega, ki gredo mnogo preko berlinske krize.

V tem politični opazovalci vidijo znamenje, da se je Kennedy po začetniškem obdobju končno odločil za svojo politiko in posta-

vil berlinsko vprašanje v pravi okvir, ki mu dopušča široko elastičnost v taktiki, medtem ko je v bistvenih rečeh trden in odločen.

Berlin in človeška svoboda

Kot rečeno, je Kennedy večji del svojega govora posvetil berlinskemu vprašanju, toda ne ločeno od drugih vprašanj. »Trenutna nevarnost za svobodni svet grozi iz Berlina, toda to ni osamljen primer. Nevarnost je svetovnega obsega. Zaradi tega naših naporov ne sme narekovati ena sama umetno ustvarjena kriza. Berlin je samo ena postojanka na dolgi fronti do Južne Azije, kjer so meje slabo zavarovane in je zato sovražnika težko odkriti in krajevno prebivalstvo neoporno proti komunistični nevarnosti. Človeška svoboda je povsod v nevarnosti.« Potem ko je spomnil, da pravice zahodnjakov v zapadnem delu Berlina izhajajo iz vojaške zmage nad Hitlerjevo Nemčijo in da jim jih zato nihče nima pravice kratiiti, je dejal: »Dokler bodo komunisti hoteli enostransko odvzeti naše pravice v Berlinu, maramo biti pripravljeni te pravice braniti tudi s silo, če bi bilo potrebno. Mi smo vedno pripravljene pogajati se, če so pogajanja koristna. Za stvar svobode in miru je potrebno, da se ne nanašamo samo na silo ali samo na pogajanja, ampak na oboje, na silo in na pogajanja. Naši novi napori za obrambo miru so zato del dolgoročnega programa, ki ga narekuje potreba, da se zoperstavimo nevarnosti v svetovnem merilu, mnogo širšem od berlinskega.«

Vojaški ukrepi

V ta namen je ameriški predsednik pozval ameriško ljudstvo, da bodo potrebne nove žrtve za obrambo ZDA, in je napovedal, da bo zaprosil kongres 3247 milijo-

nov dolarjev. Napovedal je tudi povečanje števila mož pod orožjem od 850 tisoč na en milijon, kakor tudi vpoklic novincev ter rezervistov. Prav tako bodo ostali še nadalje v prometu številni bombniki in druga letala ter vojne ladje, ki so jih mislili »upokojiti«.

Za te ukrepe, je dejal Kennedy, se je odločil po srečanju s Hruščevom na Dunaju ter po njegovih bojovnih govorih, v katerih je grozil zapadnjakom ter sklenil povišati vojaške izdatke.

To je bil najbolj odločen govor, kar jih je imel novi ameriški predsednik. Ze dolgo časa ni z onkraj oceana prišla tako jasna in odkrita beseda tako za Vzhod kot za Zapad. Sovjetsko zvezo je opozoril, da so ZDA pripravljene se tudi z orožjem boriti za svoje pravice v Berlinu, istočasno pa so tudi pripravljene se pogajati. Ameriško in zahodno javnost pa je hotel seznaniti z resnostjo berlinske krize na odkrit in miren način. — Napovedano povečanje oborožitve se ne bo izvršilo takoj, ampak polagoma, kakor se bo razvijal položaj. S tem si je hotel pustiti proste roke, če bi v tem času prišlo do kakšnega sporazuma s Sovjeti, obenem pa pokazati Hruščevu, da misli resno.

Splošni zaključki Kennedyjevega govora so torej naslednji: Amerika je pripravljena se pogajati s Sovjeti glede tehničnih plati dohodov v mesto in je v ta namen baje pripravljena tudi sprejeti enostransko sklenitev mirovne pogodbe Sovjetske zveze z Vzhodno Nemčijo. Toda ena stvar je, ki nikdar ne more biti predmet pogajanj: pravica kot taka biti v Berlinu ter imeti prost dohod vanj. — Le na tej podlagi so možna pogajanja s Sovjetsko zvezo.

BEograd: Maršal Tito je na Brionih sprejel ameriškega podtajnika za zunanje zadeve Chester Bowlesa.

KRŠČANSKI NAUK

Sveti Duh pride nad apostole

»Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi (apostoli z Marijo) skupaj na istem kraju. In nastal je nagloma z neba šum, kakor prihajajočega vetra, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli. Prišli so se jim jeziki kakor plameni in se porazdelili ter obstali nad slehernim po eden. In napolnjeni so bili s Svetim Duhom in so začeli govoriti v drugih jezikih, kakor jim je dal Duh izgovarjati.« (Apd 2, 1-4).

Sv. Duh je apostole razsvetlil. Spomnil je apostole na vse, kar jim je Jezus govoril, dokler je bil z njimi. Navdihnil jim je prave besede, da so oznanjali Jezusov nauk Judom in nevernikom.

Sv. Duh je apostole potrdil. Pregnal je iz njih vsake dvome in vsak strah pred ljudmi. Vtil jim je neustrašenost pred preganjanjem in potrpežljivost v trpljenju. Dal jim je moč, da so postali sami voljni dati tudi življenje za vero.

Sv. Duh je apostole posvetil. Prišel je v njih duše z vsemi svojimi darovi in milostmi za stalno (z namenom ostati vedno pri njih).

Že v stari zavezi je prihajal Sv. Duh nad očake in preroke. Na binkoštno nedeljo se je razlila nad apostole vsa polnost Sv. Duha. Izpolnila se je tedaj beseda prerokova: »In v poslednjih dneh bom izlil svojega Duha na vse človeštvo.« (Apd 2, 17 in Joel 2, 28).

Sv. Cerkev praznuje prihod Sv. Duha na binkoštno nedeljo, to je 50 dni po Veliki noči in 10 dni po Vnebohodu.

ŽIVLJENJE GOVORI

Nagrajenec francoske akademije

Raisa je bila Rusinja, a Judinja. S starši se je preselila v Pariz. Šestnajstletna je že bila vpisana na Sorboni (vseučilišče). Medtem ko so se domači odtujili veri očetov, je ona ohranila vero v Boga. Navdajalo jo je pa neko tesnobno iskanje resnice.

Seznani se je z nekim visokošolcem, Jakobom. Bil je aristokratski, izobražen, olikan, republikanec in socialist, po veri protestant. Menil je, da je katoliška Cerkev največja nasprotnica izobražbe. V duhovnem življenju je bil prav podoben Raisi. Tesnobno je iskal resnico.

Poročila sta se. Božja pota, pota milosti so čudovita. Oba zakonca sta po daljšem iskanju resnice vstopila v katoliško Cerkev. Trije odlični možje so na to vplivali: Pegny, Bergson in Leon Bloy.

Pegnyjeva zasluga je, da ju je seznanil s filozofom Bergsonom. Ta ju je rešil od prevelikega oboževanja in poveličevanja znanosti. Leon Bloy ju pa ni osrečeval s filozofijo, napačna filozofija je namreč tolikokrat kriva nevere. V njuno duhovno življenje je posegel praktično; zavedajoč se, kako važna je milost, ju je seznanil

z velikimi zastopniki svetosti, kot so sv. Angela Folinska, bl. Katarina Emmerich, potem Jurij Sorel, Surin, vsi odlični pričevalci Jezusa Kristusa, kot ga rišejo evangelisti.

V katoliški veri sta občudovala njeno moč, ki vdano trpečim vliva drugim neznanostjo. To je pač božja moč. Nadalje, da kat. vera tako odlično ustreza potrebam posameznika, če se je le resno oklene.

Odločila sta se za sv. krst. Prejela sta ga v Parizu v cerkvi sv. Petra.

Kdo je ta Jakob. Je Jacques Maritain, največji sedaj živeči katoliški filozof. V KG ste danes teden brali o njem, da mu je letos francoska Akademija podelila nagrado. Umrla pa mu je pred časom Raisa. Sedaj se je odločil zapustiti svet in slavo ter stopiti med Male brate, ki jih je ustanovil znani Karel Foucauld (Fukol). Njih namen je med muslimani z zgledom, žrtvami in molitvijo delati za njih spreobrnjenje.

Življenje Karla Foucaulda berete lahko v knjigi Luč v temi, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba.

Iz življenja Cerkve

Uresničil se je sen patra Gemellia

To, kar so prvi pionirji, med njimi največji pater Gemelli, sanjali že ob ustanovitvi milanske univerze Srca Jezusovega, je postalo sedaj živa resnica. Na rimskem griču Monte Mario je vstala nova moderna stavba: medicinska in kirurška fakulteta katoliške univerze Srca Jezusovega. Ze papež Pij XI. je leta 1934 določil za sedež katoliške medicinske fakultete središče krščanstva Rim in daroval tudi potrebno zemljišče na Monte Mariu.

Medicinska fakulteta predstavlja v pogledu z drugimi fakultetami katoliške univerze marsikako novost, glavno med njimi skrbno izbiro slušateljev. To je bila izrecna želja patra Gemellia. Medicinski slušatelji morajo imeti predvsem resno voljo za študij, morajo biti duhovno zgrajeni in tudi njihova telesna konstitucija mora biti neoporečna. Na tej podlagi naj bi se študij vršil nemoteno, brez nepotrebnih pavz v zvezi z neuravnovešenostjo, kateri so navadno podvrženi univerzitarci.

Poskrbljeno je tudi že za pomoč revnejšim dijakom, in sicer z desetimi brezplačnimi prostori in 30 študijskimi štipendijami od 50 do 200 tisoč lir letno. Univerzitetni zavod razpolaga z 200 sobami in je v neposredni bližini univerze.

Katoličani v Indiji

Število katoličanov v Indiji dosega danes okrog 6 milijonov, kakor je možno povzeti iz statistike narodnega štetja, ki je bilo pred meseci v Indiji. Najmočnejše skupine katoličanov so v zvezni državi Kerala, kjer jih je 2 milijona, in v zvezni državi Madras, kjer jih je milijon in pol. Je pa zaznamovati velik porast katoličanov na splošno po vsej Indiji, v nekaterih škofijah pa še posebno. Tako je n. pr. škofija Bozwada pred 20 leti imela 20.000

vernikov, danes jih ima 90.000. Vsa Indija je cerkveno razdeljena na 71 škofij in apostolskih prefektur. Od 15 nadškofov jih je 13 domačinov, med njimi tudi nadškof iz Bombaja, kardinal Valerian Gracias.

Poljski komunistični filozof v boju zoper vero

Mladi komunistični poljski filozof Kolakowski je napisal v reviji »Argumenty« poseben članek, v katerem govori o spori in nasprotju med katoliško Cerkvijo ter komunistično ideologijo. Ta spor bo šel vedno na globlje in aktivni brezbožniki bodo morali imeti pred očmi, da je njih propaganda še vse preveč preprosta in neučinkovita prav zaradi tega, ker je poljska cerkvena hierarhija elita, izobražena, sposobna in polna pobud. Proti tej je treba postaviti bolj razgibano in razvito borbo. V vsakem primeru, zaključuje člankar, je borba proti Cerkviji ena osnovnih brezbožnih del, ki ne pozna miru in išče vedno novih oblik uspešnega boja. Odnos do katoliške Cerkve je vedno isti in se ne spremeni nikoli: ostane borba do skrajnosti.

Ravnatelj semenišč na posebnem tečaju

Dne 13. julija se je v bližini Rima, v kraju Rocca di Papa začel poseben pedagoški tečaj za rektorje semenišč in vzgojnih duhovniških zavodov. Uvodni govor je imel kardinal Jožef Pizzardo, prefekt kongregacije za semenišča in univerze, ki je poudaril velik korak naprej pedagoške znanosti in dolžnost ter potrebo, da vzgojitelji bodočih duhovnikov poznajo nove izsledke pedagogike kakor tudi tistih ved, ki so v ozki povezanosti z vzgojstvom, kakor sociologija ter druge vede. Poznanje teh ved, je dejal kardinal, ima svoje posledice v vzgoji posameznika. Tečaj bo trajal do 29. julija in se ga udeležuje nad 270 rektorjev malih in ve-

Zlatomašnik msgr. Lojze Filipič

Preteklo nedeljo ni bil slavnostno odet samo Miren, temveč so z njim tekmovali tudi Batuje na Vipavskem, zakaj tudi njih župnik msgr. Lojze Filipič je isti dan obhajal zlato mašo. Z g. dekanom Pahorjem sta bila namreč posvečena istega dne, 26. julija 1911. Zato sta tudi zlato mašo oba, še čvrsta in zdrava, obhajala isto nedeljo. V Batujah je bila zlata maša zelo slovesna. G. jubilanta so sprejeli z lepo zorno deklamacijo pred cerkvijo. Nato je sledila sv. maša ob 10. uri. Slavnostni govornik je bil salezijanec dr. Kerenc. Udeležba ljudi in sobratov je bila velika. In kdo bi se čudil, saj je msgr. Filipič eden najbolj poznanih in priljubljenih duhovnikov goriške nadškofije. Vedno šegav in vever, poln dovtipov, domislje, odlični govornik, skriben dušni pastir, to so vrline, ki odlikujejo zlatomašnika Filipiča in ki jih je povsod kazal v svoji dolgoletni duhovniški službi.

Doma iz Ravnice pri Grgarju, kjer se je rodil leta 1888, je dokončal študije v Gorici. Tu je bil tudi posvečen v duhovnika in nastopil prvo službo v Bovcu, kjer je ostal za kaplana eno leto. Od tam so ga poslali v Cezsočo in čez eno leto iz Cezsoče v Srpenico za župnega upravitelja. V Srpenici ga je zatekla prva svetovna vojna. Ko se je ta končala, ga je nadškof Sedej premestil v Grgar pod Sv. goro. Tako je g. Lojze Filipič, mlad po letih in po duhu, zasedel to prikupno župnijo pod Sv. goro in postal nekaj svetogotorski fajmošter in pridigar. Saj ni bilo večjega slavlja na Sv. gori, da bi ne bil navzoč tudi grgarski župnik Filipič, ki je rad hodil na Sv. goro spovedovat, a še rajši pridigat. Sedemindvajset let je preživel v Grgarju in doživel dobre in hude čase, hudih več kot dobrih. Posebno hudo je bilo tisti dan, ko so mu malo pred koncem vojne zavezniška letala bombardirala in porušila župno cerkev. Pravijo, da so letala vodili domači partizani. Kakorkoli naj bo, izguba župne cerkve je g. Filipiča tako bolela, da se je odločil zapustiti Grgar in si izbrati novo župnijo. Odločil se je za Batuje na Vipavskem ter se tja preselil leta 1946. Od tedaj naprej živi v tej prijazni vipavski župniji in se poleg dušnega pastirstva bavi še z botaniko. — V nedeljo 6. avgusta bo imel ponovitev zlate maše na Sv. gori, ker je župna cerkev v Grgarju še vedno v razvalinah.

Bog ga ohrani čvrstega in vedrega še mnogo let!

Srebrna sv. maša v Solkanu

Dne 12. julija t. l. je preteklo 25 let, odkar je v Solkanu daroval novo mašo solkanski rojak, salezijanec, prečastiti g. Alfred Jug. Rodil se je v verni družini v Solkanu leta 1909. Studiral je na raznih krajih. Posvečen je bil za mašnika v Turinu. Za časa zadnje vojne je bil župnijski upravitelj v Senožečah in v Dutovljah. Sedaj je profesor na salezijanski gimnaziji v Pordenonu.

Solkanska župnija je katoliški Cerkev dala že več duhovnikov, med njimi tudi prevz. g. dr. Josipa Srebrniča, škofa na otoku Krku. Verni Solkanci so na svoje duhovnike ponosni in jih imajo radi. To se je tudi videlo na jubilejni slovesnosti, ki jo je g. Alfred Jug imel v Solkanu že na praznik sv. Rešnjega Telesa dne 1. junija t. l.

Ker je v Jugoslaviji na praznik sv. R. T. delavnik, je bila srebrna sv. maša ob 7^h zvečer. Lepa župnijska cerkev sv. Stefana je bila za to priliko okusno in bo-

Psihoanaliza in sv. Oficij

Kongregacija sv. Oficija takole pravi v glavnem: razširjajo se razna mnenja, povsem zelo nevarna glede grehov, ki zadevajo šesto božjo zapoved, in glede odgovornosti za človeška dejanja. Zato Kongregacija določa naslednje: 1. Skofje, dekani teoloških fakultet in rektorji semenišč morajo zahtevati od tistih, ki poučujejo moralno teologijo in podobne discipline v semeniščih, da se strogo držijo tradicionalnega nauka Cerkve; 2. klerikom in redovnikom se prepoveduje v smislu kanona 139 § 2 psihoanalitična dejavnost; 3. odklanja se mnenje, po katerem bi bilo psihoanalitično zasliševanje nujno potrebno za sprejem svetih redov.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Vinko Zaletel v Južni Ameriki

G. Vinko Zaletel, ki smo o njem poročali, da je na poti v Južno Ameriko, je zdaj dospel v Buenos Aires. Tam so ga čakali številni rojaki. Imel je pa smolo, da so prav tisti dan imeli generalno stavko vsi javni prevozniki. Sicer bi mu pripravili še večji sprejem.

Izredno slavje v Šmihelu

V Šmihelu na Koroškem so imeli preteklo nedeljo izredno slavje, in sicer zlato in srebrno mašo dveh domačih duhovnikov. Zlato mašo je imel č. g. Alojzij Vauti, župnik v Selah pod Karavankami, srebrno pa č. g. Avgust Čebul, župnik pri Sv. Lenartu pri sedmih studencih. Za to priliko so domačini izredno lepo okrasili župno cerkev in se slavja v velikem številu udeležili od blizu in daleč. Oba njih rojaka sta njih hvaležnost tudi zaslužila, saj spadata med najbolj vidne duhovnike na slovenskem Koroškem. Župnik Vauti je moral zaradi svoje narodne zavednosti že večkrat v zapor, zlasti med zadnjo vojno, ko so ga nacisti dvakrat aretirali in zaprli; še prej pa izgnali iz njegove župnije Sele, ki je ena najbolj vernih in najbolj slovenskih župnij na Koroškem v glavnem po njegovi zaslugi. K zlati maši mu je čestital s posebnim pismom tudi celovški škof Köstner.

Srebrnomašnika A. Čebula poznamo tudi na Goriškem, saj je z zborom od Sv. Lenarta že gostoval v Gorici na Placuti in je tam tudi imel osebno razstavo slik. Jubilar Čebul je namreč tudi priznan slikar.

likih semenšč iz vse Italije. Sveti oče je vsem zbranim tečajnikom poslal svoj blagoslov, zaključil pa bo tečaj s posebnim govorom msgr. Staffa, tajnik kongregacije za semenišča. — Tečajnikom je posebej govoril tudi sv. oče. — Tečaja se udeležuje tudi rektor goriškega malega semenišča msgr. Fabro.

Na Ceylonu

Vlada na otoku Ceylonu, ki je decembra lanskega leta nacionalizirala 720 katoliških šol, je te dni odločila, da se ne sme poučevati katekizem tudi v izvenšolskih urah brez posebnega vladnega dovoljenja. Poročevalske agencije, ki poročajo to čudno odločbo vlade, poročajo tudi, da je vlada dala vedeti tujim misijonarjem ali veroučiteljem, da morajo takoj zapustiti deželo, čim poteče dovoljenje za bivanje. Istočasno pa je minister za vzgojo odločil pozidati nove šole, ki naj nadomestijo tiste šole, od vlade zasedene, ki so priključene cerkvam.

Občni zbor Mohorjeve družbe v Celovcu

se je vršil dne 11. julija. Poverjeniki so izvolili nov odbor, ki ga tvorijo 4 duhovniki in 3 laiki. Predsednik je č. g. Filip Millonig. Ravnateljstvo gospodarskih oddelkov Družbe je znova prevzel msgr. dr. Janez Hornböck. — V preteklem šol. letu je bilo v Mohorjevem dijaškem zavodu 181 dijakov in dijakinj. Višji fantovski oddelki vodijo gg. salezijanci, dekleškega pa č. Sol. sestre.

Visoka služba za dr. Segulo v Rimu

Č. g. dr. Franc Segula, ki je več let deloval v dušnem pastirstvu na Koroškem in je znan tudi na Primorskem, je bil pred kratkim imenovan za generalnega tajnika univerze »Propaganda Fide« v Rimu. Ta papeška univerza vzgaja domače duhovnike za misijonske dežele. Nanjo pošiljajo misijonski škofje najbolj nadarjene sinove domačih narodov, da se ondi pripravljajo za duhovnike in pravem duhu vesoljne rimske katoliške Cerkve, ki je vsem narodom, brez ozira na jezik in raso, enako ljubeča mati. Med zadnjo vojno je po posredovanju pok. škofa Rožmana in preč. patra Prešerna v Rimu na tej univerzi študirala tudi skupina mariborskih bogoslovcev, med njimi tudi sam dr. Segula, potem ko so Nemci po napadu na Jugoslavijo leta 1941 zaprli bogoslovje, bogoslovce razgnali, poslopje pa zaplenili.

Blagoslovitev Doma duhovnih vaj v Tinjah

Poleg tinske prošnje se dviga lepa stavba, katero je pozidal slovenski Dušnopastirski urad v Celovcu. Služila bo ta lepa stavba za dom duhovnih vaj, za slovenske duhovnike in vernike različnih stanov.

V četrtek 13. julija je bila slovesna blagoslovitev te hiše. Z mil. prelatom Blümlom na čelu so se zbrali številni duhovniki k tej slovesnosti, katero je opravil g. škof Jožef Köstner.

V zahvalo Bogu za pomoč pri ustanavljanju te prevažne hiše za duhovno rast je g. škof daroval sveto mašo in imel nagovor.

Vsi navzoči so občudovali lepoto nove hiše in se čudili, kako je bilo mogoče v kratkih dveh letih dovršiti tako hišo ob skromnih denarnih virih. Pa smo zvedeli, da je hiša zares sad žrtve dobrih vernikov, požrtvovalnih duhovnikov in dobrohotnega razumevanja prevzvišenega gospoda škofa.

Torej tudi Korošci z osebnimi žrtvami zidajo svoje domove.

gato okrašena. Na vencu, ki je visel v prezbiteriju, je bil velik napis »Tebe Boga hvalimo«. Napis je izražal čustva hvaležnosti prečastitega g. jubilanta do vse-mogočnega Boga, ki mu je v petindvajsetih letih mašništva podelil toliko dobrot, ter tudi čustva hvaležnosti, da je Bog v tem času po njem dal dušam toliko milosti. Glavni oltar je bil skoraj zasut s samimi belimi nageljni. V cerkvi so prečastitega g. jubilanta čakali njegov brat, sestra in drugi sorodniki kot svatje. Solkanski verniki so lepo napolnili vse cerkvene prostore. — Ko je g. srebrnomašnik v spremstvu sobratov stopil v cerkev, so ga v imenu sorjakov pozdravile tri deklice in dva dečka. S kora pa je zadonela pozdravna pesem cerkvenega zbora. Sledila je slovesna sv. maša. Pevski zbor je mojstrsko izvajal Gruberjevo latinsko mašo sv. Ludvika.

Po evangeliju je stopil na prižnico domači dušni pastir g. dekan Andrej Simčič. Čestital je g. Alfredu za njegov jubilej in mu želel še veliko let plodnosnega dela v blagor duš. Glavna misel njegovega govora pa je bila, koliko dolguje kultura slovenskega naroda slovenskemu duhovniku. Slovenski duhovnik je zarezal globoke brazde na vseh poljih. Največji živci slovenski pisatelji so še vedno trije duhovniki: Finžgar, Meško, Jalen. Če bi slovenskemu narodu zmanjkalo duhovnik, bi nastala v slovenski kulturi nepopravljiva vrzel. Manj opazno, toda še bolj važno in učinkovito je delo, ki ga vodijo duhovniki po naših župnijah, t. j. delo tihe preobrazbe slovenskega ljudstva v božji narod. Tudi prečastiti g. srebrnomašnik se je žrtvoval za slovenski narod zlasti med vojno, ko je na Krasu izobrazil svoje vernike in jih vodil k Bogu.

Po sv. maši je sledila še procesija po solkanskih ulicah. G. jubilar je, obdan od duhovščine, nesel presv. Rešnje Telo. Z vidno ginjenostjo je pri štirih oltarjih prepeval obredne molitve in blagoslavljal svoj rojstni kraj, kjer je preživel svoja mlada, brezskrbna leta. Vsa slovesnost se je zaključila z zahvalno pesmijo v župnijski cerkvi. Se dolgo v noč je veselo pritrkovanje v solkanskem zvoniku oznanjalo širši okolici, kako lep in pristrčen praznik se je odigral v Solkanu.

Naj bi Bog ohranil prečastitega g. srebrnomašnika še dolgo let, da bo lahko čil in zdrav obhajal med svojimi solkanskimi rojaki tudi svojo zlato mašo.

1900 letnica prihoda sv. Pavla

V Neaplju so pred kratkim slovesno zaključili slavnosti ob 1900 letnici prihoda sv. Pavla v Italijo in Rim. Kakor je znano, se je Pavel izkrcal v Pozuoli, mestecu v bližini Neaplja. Za to priliko so prenesli v Neapelj verige svetega Pavla, dragoceno relikvijo, ki se hrani v baziliki sv. Pavla v Rimu. Številni škofje s kardinalom Castaldom, nad 30.000 vernikov ter predstavniki civilnih oblasti so prisostvovali zaključni sv. maši, ki jo je opravil kardinal Agagianian.

Žrtve gorà

Vsako leto zahtevajo gore svoje žrtve. Tudi letošnje poletje je bela smrt v gorah imela svojo bogato žetev. Iz Innsbrucka poročajo, da je na najvišjem vrhu Avstrije, na Grosglocknerju, našlo smrt pet nemških plezalcev. Zalotila jih je snežna nevihta na višini 3454 m in podlegli so silnemu mrazu. Reševalne skupine, obveščene o pogrešanosti po ženi enega izmed plezalcev, so odšle takoj za njimi in našle štiri izmed njih. Nobenega upanja ni, da bi petega dobili še živega. Število žrtve v avstrijskih Alpah v letošnjem poletju je tako naraslo na 42.

Anglija pristopi k SET-u

V ponedeljek 31. julija se je Velika Britanija dokončno odločila pristopiti k Skupnemu evropskemu tržišču. Naznanilo o tem je dal v spodnji zbornici angleški ministrski predsednik Macmillan, ki je dejal, da je njegova vlada v tem smislu pripravljena pogajati se s članicami SET za vstop. Dal je samo en pogoj, in sicer da se zadovoljivo zavarujejo nekateri njeni interesi, ki izvirajo iz povezave s Commonwealthom.

Vest o tem zgodovinskem koraku Velike Britanije so v Evropi sprejeli z velikim zadovoljstvom, ker se s tem pričinja novo obdobje v evropski politiki in gospodarstvu, saj bo s pristopom Velike Britanije imelo SET 300 milijonov potrošnikov, kar predstavlja ogromno moč.

Koraku Velike Britanije sta takoj sledili Finska in Danska. Poročajo, da bodo tem sledile še druge države Svobodnega trgovinskega področja (EFTA), ki same brez Velike Britanije prav malo pomenijo.

Odločitev angleške vlade, da se dokončno pridruži Mali Evropi, se je pričakovalo že več časa. Toda Angleži so kot izkušeni politiki odlašali naznanilo o tem na ugoden trenutek, ugoden namreč v tem smislu, da ne bi odločitev razburila javnega mnenja. Tak ugoden psihološki trenutek je paradoksalno povzročil občuten pri-manjkljaj v angleški plačilni bilanci (600 milijonov šterlin ali 1000 milijard lir), zaradi česar je vlada brž podvzela potrebne ukrepe za varčevanje. Nekaj dni prej je povečala diskontno mero na 7% ter odredila 10% povišanje davka na poslovni promet, posredne davke ter na uvozne predmete, da bi tako omejila notranjo potrošnjo ter povečala izvoz.

Ze v teh ukrepih je bilo videti, da se Velika Britanija pripravlja za vstop v Skupno evropsko tržišče in da pokoplje Svobodno trgovinsko področje (EFTA), ki ga je sama ustvarila kot protiutež Skupnemu tržišču. Toda stvarnost jo je sedaj prisilila, da se je odrekla gospodarski vojni z Malo Evropo in dokončno sprejela evropsko stvarnost, ki teži h gospodarski in politični združitvi. — Velika Britanija je namreč od vsega začetka bila nasprotna politični združitvi evropskih držav in je zato rovarila proti Mali Evropi, ker ni nikdar verjela, da je Mala Evropa brez nje zmožna hoditi po svoji poti. Dejansko uveljavljanje Skupnega evropskega tržišča pa jo je prepričalo drugače, da je sedaj sama zaprosila za vstop.

Spor okrog Bizerte se nadaljuje

Spor med Francijo in Tunizijo zaradi Bizerte se nadaljuje. Rešiti ga ni mogel niti glavni tajnik ZN Dag Hammarskjöld, ki se je sicer podal osebno v Bizerto, da bi zblížal sprti stranki. V soboto je o zadevi ponovno razpravljal

Varnostni svet ZN, toda tudi tu se je glasovanje zaključilo brez kakršnegakoli uspeha. Predložene so bile tri resolucije, dve afrazijski in ena, ki jo je predložila Turčija in so jo podprle zahodne države. Vendar pa nobena resolucija ni sprejela zadostnega števila glasov. Za slučaj pa da bi turška resolucija dobila potrebno večino, je sovjetski delegat Morozov že napovedal veto.

Kot zgleđa, bo spor zaradi Bizerte prišel pred samo Glavno skupščino ZN; Liberija je že napovedala, da bo tudi formalno zaprosila za razpravo.

Francozi so začeli zapuščati Tunizijo. Sodijo, da bo v kratkem odšlo iz Tunizije deset tisoč Francozov, od skupno 90 tisoč. — Nekateri menijo, da bo general De Gaulle pred sklicanjem Generalne skupščine napel vse sile, da pride do diplomatskih pogajanj s Tunizijo. In to bi bilo najbolj pametno.

Pogajanja v Luginu odložena

Francosko-alžirska pogajanja, ki so se pred kratkim obnovila v Luginu, so spet začasno prekinili. Odložitev je zahtevalo alžirsko zastopstvo. Sodijo, da je na to za držanje alžirskih zastopnikov vplivalo vprašanje Bizerte. — Odložitev je kljub temu prišla nepričakovano, kajti komaj nekaj dni prej so se Francozi in Alžirci sporazumeli o vrstnem redu vprašanj, o katerih se je treba pogajati.

Sovjetska dvajsetletka

V Moskvi so objavili program KPSZ, ki je v glavnem posvečen dvajsetletnemu gospodarskemu načrtu, po katerem naj bi Sovjetska zveza leta 1980 dosegla Ameriko v proizvodnji vseh dobrin. — Sovjetski komunisti tudi obljubljajo za leto 1980 sovjetskimi državljanom vse zastoj: stanovanje, električno energijo, plin, vodo, kurjavo, hrano, prevoze, šole, bolnice in okrevališča. Skratka pravi raj na zemlji... Toda vse to pod pogojem — je rečeno v dokumentu — »če ne bo mednarodni položaj zahteval povečanje vojaških izdatkov...«

Vse to so lepe obljube, katerih nihče danes ne more uresničiti, še najmanj komunizem, pod katerim je najnižji življenjski standard.

Program sovjetske komunistične partije govori tudi o neki demokratizaciji partije. ZDA predstavljajo še vedno glavno »oporo imperializmu«. Jugoslovanske komuniste pa obtožujejo revizionizma. Program bo Hruščev uradno predstavil na oktoberskem kongresu Sovjetske komunistične partije.

Širite „Katoliški glas“

Kitajske Čeng Cenga, s katerim se je razgovarjal o najbolj perečih svetovnih vprašanjih. Sestanku je prisostvoval tudi zunanji minister Rusk.

PRAGA: Ganski predsednik Nkrumah je med nekim sprejemom češkoslovaškim oblastem povzročil diplomatski incident, tako da se je britanski zastopnik umaknil. Nkrumah je govoril o dolgoletnem kolonialnem tlačenju (s strani Angležev), neglede na to, da je Gana dobila neodvisnost prav od Velike Britanije in da je danes enakopravna članica Commonwealtha.

SANTIAGO DE CHILE: V čilski prestolnici se je zaključil svetovni kongres krščansko-demokratskih strank in gibanj. Udeležile so se ga vse največje celinske organizacije, ki povezujejo medseboj posamezne stranke. Tako so bili na tem kongresu zastopani tudi Slovenci po SLS, ki je vključena v Srednjeevropsko zvezo.

FILM

Dva Slovanska filma

V okviru festivala umetniških filmov — hvalevredna poudara! — smo lahko gledali (poleg že zadnje omenjenega klasičnega dela »Ivan Grozni«) dva slovanska filma: poljskega »Pociąg«, ki so ga predvajali na XX. filmskem festivalu v Benetkah, in češkega »Višje načelo«. Čeprav pripadata obe deli vzhodni kinematografiji, je vendar med njima bistvena razlika tako v snovi kot v tehničnem motivu: prvi film je tako rekoč brez vodilne ideje in nima vsebine v pomenu, ki ga mi dajemo tej besedi. »Pociąg« prikazuje le dogajanje v nekem vlakcu in to dejanje traja pravzaprav le eno noč. Značilno je tu poudariti, da so vse osebe v filmu anonimne, navadni potniki, ki preživijo skupaj le nekaj ur potovanja, nakar bo šel spet vlak po svoji poti, svojim osebnim problemom naproti in bo pozabil, kar je v vlakcu doživel. Vendar zadostuje teh nekaj ur, da поблиže spoznamo nekatere izmed njih, spoznamo drame, ki so jih te osebe doživle. Film nima namena prikazovati ali obravnavati kak problem; povzame samo del življenja, ki je za nekaj ur osredotočeno v nočnem vlakcu. Zato je konec filma enak kot je bil začetek: osebe, ki so stopile v vlak, se v turističnem kraju kamor so prišle na odhiti, razidejo in vse je z njimi kot prej. Razlika je samo v tem, da so prisostvovala ta čas ugrabitvi moža, ki je umoril svojo ženo in se je v vlakcu skrival.

Pri tem filmu nas čudi, da je izdelan in prikazan popolnoma moderno, čeprav je izšel — kot smo prej rekli — iz vzhodne države: moderen je v oblikah, moderen v glasbenem motivu in — zakaj ne — moderen je tudi v snovi: saj je ta za slovanski film čisto nova. Omeniti moramo prekrasno posnetke, ki jih film mnogokrat prikazuje. Nekateri prizori, kot n. pr. tisti, kjer vidijo potniki iz vlaka na oddaljenem griču ugrabljenega moža in policaje, ali pa tisti, ko je prikazan nočni vlak ves razsvetljen, so naravnost sugestivni. Odlična režija in interpretacija igralcev, zares mojstrska scenografija, lepa glasbena spremljava s pesmijo, ki se večkrat ponavlja, dajo temu filmu umetniški ton in je za gledalca res pravi užitek.

Popolnoma drugačen po snovi in po tehniki pa je češki film »Višje načelo«. V nasprotju s prvim izraza ta neko idejo, obravnava snov, ki jo pravzaprav današnja kinematografija večkrat ponavlja: zločine Nemcev, nečloveško ravnanje gestapovcev v zasedeni zemlji. V majhnem češkem mestu najdemo višjega nemškega častnika ubitega in Nemci se maščujejo tako, da vsak dan zaprejo skupine prebivalcev. Toda kljub vsem grozotam živi skupina maturantov precej brezskrbno življenje (med Milanom in Jano se porodi tudi idila), dokler ne pride tudi nad nje tragedija: tri dijake ugrabijo in jih še isti dan ustrelijo. Med njimi je tudi Milan. Njegova mati bo kmalu za njim ubita, ker bo v blaznem brezupju tekla k Nemcem po svojega mrtvega sina.

Glavni vlogi v tem filmu ima pravzaprav profesor latinščine, ki so mu dijaki nadeli ime »višje načelo«, ker pogosto uporablja ti dve besedi. To je patetična figura starega moža, ki živi še ves v idealih svojega nekdanjega sveta in ne more verjeti, da je današnji svet res tako hudooben kot se zdi. Ko gre h glavnemu voditelju nemške tajne policije in ga prosi, naj pomaga njegovim trem ugrabljenim študentom, je ves srečen, ker mu ta obljubi, da se bo zanje zavzel in mu pozneje reče, da je stvar že urejena. Urejena je bila pa tako, da so jih že peljali na morišče! Ubogi profesor zve za to novico po zvočnikih, ki so razobešeni po vsem mestu in od časa do časa razglašajo imena tistih, ki so jih Nemci usmrtili. To je zanj krut udarec. Ko pride v svoj razred in je dolžan, da opozori svoje študente na ta žalostni dogodek ter jih opomni, naj se ne upirajo Nemcem in naj jim bodo vdani, spregovori z zagrenjenim srcem te besede: »Po nekem višjem moralnem principu nesmatram kot zločin usmritev kriminalnega diktatorja. Nedoržna kri vaših mrtvih tovaršev naj pride nad vse tiste, ki počenjajo danes te grozote.« S tem ganljivim prizorom, ko dijaki vstanejo in s solzami v očeh izrazijo svojo tiho hvaležnost profesorju, se film zaključuje.

Tudi tu je treba poudariti zares odlično interpretacijo igralcev, med katerimi seveda izstopa profesor latinščine, čeprav je Jana Breichova dobila nagrado na nekem filmskem festivalu.

Po vsej poplavi ameriških, francoskih in italijanskih filmov je dobro, da поблиže spoznamo tudi slovansko kinematografijo, saj je tudi ta zastopana na vseh mednarodnih filmskih festivalih. **Mira**

Začele so se sredpoletne počitnice

Italija je že začela svoje sredpoletne počitnice. Mesta se praznijo, prenatrpani vlaki, dolge kolone avtomobilov, avtopulmanov in drugih vozil prevažajo »počitka« želnje ljudi na vse kraje Italije. Tuji turisti, zlasti severnjaki, pa prihajajo v trumah v Italijo in jo preplavljajo od severa do juga.

V nedeljo 30. julija so po vseh večjih postajah Italije zabeležili izreden promet. Na centralni milanski postaji so izdali 400 tisoč vozovnic za skupno vsoto 95 milijonov lir. Potrebno je bilo 1.100 navadnih in izrednih vlakov, da so vso to ogromno množico prepeljali v določene smeri. Na srečo ni bilo hujših nesreč, razen gore in gore pozabljenih predmetov na postaji. Neki potnik se je že v vližini Lambrat zavedel, da je pustil kovček na postaji v Milanu. Takoj je potegnil za zavoro in, ko se je vlak ustavil, je skočil z vlaka namenjen po pozabljeno prtljago.

A padel je v roke policiji, ki mu je naložila 8 tisoč lir globe, pa še ob kovček je bil, ko ga na postaji ni več našel. Neka mati je prisopihala zadnje minuto na postajo z malim otrokom. Kupila je listek, nato naglo pograbila za roko otroka in ga vlekla proti vlakcu. Otrok pa v strašen jok. Sele sedaj se je zavedla, da otrok ni njen. Tedaj je ona zagnala vrišč in železniška policija je imela dela čez glavo, da je mučno zadevo uredila, potolažila dve materi in dva otroka.

Ligursko obalo so naravnost napadli turisti in jo vso zasedli. V beneških hotelih so zabeležili 50.000 turistov in vzdolž jadranske obale so vsi hoteli zasedeni. To je mrzlica modernega časa, ki enkrat v letu zagradi še tako mirne ljudi, da si zaželijo »odpočitka« na prenatrpanih vlakih in hotelih ter se potem zadovoljni vračajo spet na svoje domove, ker so pripomogli, da se sredpoletne počitnice vedno bolj utrjujejo kot tradicija.

Delo slovenskega znanstvenika

15. julija je na Angleškem v Bristolu izšla knjiga: Stoke Park Studies. - Mental Subnormality. Izdal dr. J. Jančar, tiskal John Wright & Sons Ltd v Bristolu. Knjiga obsega 14 razprav o zdravljenju duševno defektnih. Stiri razprave so dr. Jančarjeve. Vse so pa rezultat intenzivnega raziskovanja na tem polju, ki je do zadnjih deset let ostalo skoraj neraziskano. Bristol je znan center tega dela. Po modernih metodah, z modernimi zdravili se zdravijo bolniki ter iščejo pota, kako pomagati tudi neozdravljivo bolnim. Tako zlasti z industrialno terapijo, ko se uče bolniki z mišljenjem 3-4 letnih otrok delati.

Knjiga je bila z navdušenjem sprejeta. Dr. J. R. Rees, direktor Svetovne federacije za duševno zdravje, je zapisal, da jo bodo s ponosom dodali publikacijam, ki bodo na razstavi na VI. mednarodnem kongresu za duševno zdravje v Parizu od 30. avgusta do 5. septembra.

Prav gotovo smo pa tudi Slovenci lahko ponosni na znanstvenika, ki je izšel iz našega naroda ter vodi tako humano raziskavanje in pomaga tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

PRIMARIJ

dr. Josip Vrtovec

se je preselil ter ordinira v ul. Garzaroli št. 12 - tel. 32-47

Po poti križarjev v Sveto deželo

(VII. nadaljevanje)

Po sv. maši na Kalvariji smo se odpeljali iz svetega mesta in pozdravili še enkrat vse tako drage nam kraje: Oljsko goro, vrt Getzemani, dolino Jozafat, potok Cedron in drugo. Prišli smo v Jeriho, zelo staro mesto. Vozili smo se dalje po cesti, kjer so hodili sveti puščavniki. Mimogrede smo zagledali goro, kjer se je Jezus postil. Vozili smo se sedaj po jordanski dolini in obujali spomine na sv. Janeza Krstnika, ki je tu živel in učil. Zemlja je zelo rodovitna, polna vsakovrstnega južnega sadja. Reka Jordan izvira na gori Hebron v Libanonskem pogorju in se izliva v Mrtvo morje.

Tako smo prišli v puščavsko dolino, kjer se vidi Jeriška gora. Sli smo tudi po Hudičevi dolini, prišli do oaze in do beduinskega tabora. Zivljenje v takem taboru je seveda za naše razmere nepojmljivo: nered, nesnaga, vse čisto primitivno. Zenske se poročijo še zelo mlade in so potem prave sužnje moža. Zopet nadaljujemo svojo pot preko puščave, dokler ne pridemo v Amman, prestolnico Jordanije. Tu smo se ustavili in si ogledali džamijo: po dvorišču smo srečali muslimane, ki so po turški navadi s prekrižanimi rokami sedeli in se mirno pogovarjali. Med prsti so prebirali neke jagode, podobne našemu rožnemu venču.

Med potjo smo nato obiskali še Gerash, staro rimsko mesto, ki je slovelo posebno v III. stol. p. Kr. Nato pa smo se pripeljali do jordansko-sirijske meje ter spotooma občudovali zasneženo Libansko gorovje. Zvečer smo dospeli v Damask, kjer smo si drugo jutro še enkrat ogledali me-

sto s prekrasno džamijo; tu častijo tudi Kristusa (seveda za Mohamedom). Največja zanimivost pa je tu krsta, o kateri pravi legenda, da se tam hrani glava sv. Janeza Krstnika.

Pot nas je nato vodila po krajih, kjer je bival sv. Pavel, in mimo točke njegove spreobrnjenja. V bližini je cerkev, kjer so pred sto leti umorili tri sto franciskanskih in drugih vernikov. Po lepi vožnji med sirskimi vasmimi smo se privozili v Alep. Vtem mestu je pet škofov, vsak obred ima svojega. Poslovlili smo se tudi od tega mesta in se podali proti turški meji. Tu so nas hitro odpravili, nakar smo prišli v krasno mesto Iskenderun ob Sredozemskem morju, ki je polno dolgih pomarančnih nasadov (bili so v cvetju). Tudi tukaj vlada pravo orientalsko vzdušje.

Nadaljnja pot, ki se nam je obetala, je bila precej huda: morali smo prevoziti gorovje Taurus, kjer je cesta zelo slaba. Pa smo vseeno prišli v Tars, kjer je živel mladi Savel. Povzpeli smo se do 1500 m višine, med puščavo in snegom, peskom in travo, dokler nismo bili v Ankari, ki leži 800 m nad morjem. V turški prestolnici smo si ogledali več znamenitosti: Ataturov bulvard, starinski tempelj cesarja Avgusta itd. Tudi od tu smo se morali hitro posloviti. Preko pisane pokrajine smo se vozili dalje mimo starinskih mestec Gereše, Claudiopolis, mimo turškega Olimpa, nato skozi zanimivo mesto Adapazari, mesto milijonarjev, kjer je doma industrija, ter Nicomedia do Marmarskega morja. V Gerse je leta 336 umrl Konstantin Veliki. Sedaj še Hereke ob Marmarskem morju.

MOTIV IZ POD OLJSKE GORE

★ TELEGRAMI ★

RIM: Včeraj sta odpotovala v Moskvo predsednik vlade Fanfani in zunanji minister Segni. Sprejel ju je Hruščev, s katerim sta imela že prve razgovore. Italijanska državniška bosta obiskala tudi sovjetskega predsednika Brežnjeva. V Rusiji bosta ostala do sobote in si ogledala še Leningrad. Opazovalci sodijo, da bo Fanfani povabil Hruščeva naj obišče Italijo.

DUNAJ: Avstrijska vlada je odgovorila na italijansko noto o Južni Tirolski in zavrača vse obtožbe glede domnevnega sodelovanja Dunaja pri terorističnih atentatih. S tem v zvezi so namreč prišle na dan obtožbe na račun raznih avstrijskih ministrov, ki so baje vedeli za načrte teroristov. — Avstrijska vlada je medtem zopet vložila pritožbo zaradi Južne Tirolske na Glavno skupščino OZN.

WASHINGTON: Predsednik Kennedy je sprejel podpredsednika nacionalistične

